

Pokoj a dobro

Založené 1999

Ročník 9 Číslo 3 www.pokojadobro.sk

Katolícky časopis farnosti Markušovce

Júl 2007

3 | Ordálie, božie súdy, inkvizícia
náučné články

5 | Postrehy z púte
téma

6 | Návšteva Svätej Zeme
reportáž

8 | To čo máš v hlave ...
rozhovor

Markušovský kostol a hrad, v pozadí Teplička

Začiatok prázdnin už neodmysliteľne patrí odpustovej slávnosti na Mariánskej hore v Levoči. Púť do baziliky, ktorá je zasvätená sviatku Navštívenia Panny Márie, má svoju výnimočnosť a atmosféru. Tak, ako každá púť.

Ľudia putujú so svojimi úmyslami. A tie sú rôzne, tak ako aj ľudia sú rôzni. Pozoruhodné však je, akým spôsobom človek putuje.

Jedni sa vyobliekajú, iní nahodia športový imidž. Niektorí vlečú so sebou plné ruksaky či tašky, iným zase stačí knižka v ruke, prípadne len peňaženka vo vrecku. Poniectori sa stanú súčasťou väčšej skupiny, no sú i takí, ktorí si chcú vychutnať púť radšej sami vo svojom vnútornom tichu. Sú pútnici, ktorí očami hľa-

dajú známym v dave, ale i takí, ktorí si ani nevšimnú, že ich práve obieha niekto z príbuzných.

Pútnici sme rôzni.

A tak ako putujeme k posvätnému miestu, aby

Naše putovania

sme si uctili nášho Pána, tak „putujeme“ každý deň k ľuďom, k ich srdciam a zároveň tak „putujeme“ k sebe samému. Tá podobnosť s púťou je veľká.

Mnohí sa približujú k ľuďom sviatočne. Vážia slová, aby nimi neublížili, a tak vytvárajú peknú atmosféru. Stretnúť človeka je pre nich milým potešením a takmer sviatkom. Iní si k ľuďom vlečnú ruksaky plné problémov a čakajú,

že budú vypočutí a pochope. Možno tiež očakávajú, že si pri stretnutí „rozložia svoj stan“ a uprostred ľudí si aspoň na chvíľu oddýchnu. Sú aj takí, ktorí sa približujú k ľuďom stále

s peňaženkou vo vrecku s vedomím, že všetko sa dá vybaviť. Poniectori kráčajú k ľuďom najradšej v skupine. Je pre nich príjemnejšie byť súčasťou davu ako sebou samým. Existujú však aj takí, ktorí prichádzajú k iným najradšej sami, prípadne sa ešte podozrievavo poobzerajú, či nie je niekto nablízku, aby mohli pošepkať takzvané zaručené informácie. Typológia ľudí je pestrá a spôsobov, akými

sa k iným približujeme, je niekoľko.

Sme rôzni. No podstatné však pre nás kresťanov počas púte k posvätnému miestu a aj počas našej každodennej „púte“ k ľuďom je to, aby najdôležitejšie neboli len rezne v alobale a káva v termoske, ktoré si so

sebou častokrát nesieme, ale úprimný postoj srdca v Božej prítomnosti. Aby sme plní nádeje prinášali ľuďom Krista.

Na púti učiteľov Slovenska v máji tohto roku zaznela v Bazilike na Mariánskej hore v Levoči dôležitá myšlienka. Bolo to podakovanie za to, že pútnici sa vzdali svojho pohodlia a prišli. Také jednoduché, a predsa výstižné.

Monika Hodnická

editoriál

Milí čitatelia!

Snáď najintenzívnejšie vnímajú rýchlosť plynutia času rodičia, keď im pred očami vyrastajú deti. Mnohokrát z ich úst počut – veď len teraz sme si to dieťaťko priviezli z pôrodnice a už v septembri nastúpi do prvej triedy...

Akosi tak podobne sa cítíme aj my, redakčný tím, ktorý akoby len nedávno bol pri tom, keď sa zrodila forma a obsah nášho časopisu Pokoj a dobro. Tiež sme si povzdychli – akoby to bolo včera. A zrazu nám kalendár pripomína, že budúci rok – ak Pán i naďalej toto dielo požehná – by sme mali začať vydávať 10. ročník časopisu. Máme z toho nášho PaD-ka, ako mu familiárne hovoríme, veľkú radosť a dúfame, že sa tešíte spolu s nami.

Preto by som chcela využiť tento svoj príhovor na vyslovenie prosby. Bolo by pre nás veľkým povzbudením a tiež inšpiráciou, keby ste nám vyjadrili svoj názor na tému – čo by ste očakávali v jubilejnom desiatom ročníku. Svoje nápady nám môžete poslať mailom, poštou alebo jednoducho vyjadriť pri osobnom kontakte s hociktorým členom redakcie.

Máme pred sebou síce ešte pol roka, teda dosť času na tvorivé premýšľanie. No i toto obdobie ubehne určite rýchlo. Tak sa poponáhľajte.

Už teraz sa na vaše postrehy tešíme a pripomíname, že aj my si pre vás pripravíme nejaké to prekvapenie.

Požehnané prázdniny a dovolenky vyprosuje

Monika Hodnická

zdravotnícke okienko

Blíži sa leto - čas dovoleniek - najobľúbenejšie obdobie roka, keď si potrebujeme aspoň na chvíľu oddýchnuť od svojich povinností a načerpať nové sily.

Zdravotné nástrahy leta

Nato, aby sme si dobre oddýchli, potrebujeme prerušiť naše pracovné a životné stereotypy aspoň na 2 týždne. Ideálom sú však tri týždne neprerušného oddychu. Duševne pracujúci človek by mal oddychovať skôr fyzicky a platí to aj naopak. Aby sme si dobre oddýchli, potrebujeme sa aj ochrániť pred letnými nástrahami, ktoré nám môžu našu dovolenku zneprijemniť.

Najčastejším zdravotným problémom sú tráviace ťažkosti nezriedka infekčného pôvodu. Ich pôvodom sa najlepšie darí práve v letných mesiacoch. Do nášho organizmu sa dostanú nesprávne uskladnenými či tepelne upravenými potravinami najčastejšie mliečného pôvodu. Zdrojom črevných nákaz môže byť aj voda a nevhodne očistená zelenina či ovocie. V horúcich letných dňoch sa naše telo rýchlo odvodní a trpí slabosťou, bolesťami brucha, hlavy, horúčkou. Diéta však neznamená hladovanie. Dôležitá je tepelná úprava bez prepálených a mastných

jedál s vylúčením mlieka a bublinkových sladených nápojov. Z liekov môžeme použiť Smectu, Hylak, Carbosorb, Endiaron alebo Imodium. Ak sa nám nedarí doplniť nedostatok tekutín napríklad pre vracanie alebo ak ťažkosti pretrvávajú viac ako 2 dni, treba vyhľadať lekára. Najúčinnější liečba je však prevencia. Treba piť vodu len z overených zdrojov. Platí to aj pre potraviny. Šíreniu nákazy najlepšie predídeme dôkladným umývaním rúk a dodržiavaným hygienických pravidiel.

Treba sa chrániť pred slnečným žiarením. Ozónová vrstva má za následok nepríjemné a zdraviu škodlivé účinky slnečných lúčov hlavne v letných mesiacoch. Chrániť sa treba vhodným opaľovacím krémom s ochranným faktorom a UV filtrom. Čím je slnko intenzívnejšie, tým vyšší má byť ochranný faktor krému. V našom podnebnom pásme je to 8-12, v Egypte a Tunise okolo 24. Vyhybať sa treba aj pobytu na slnku medzi 12-15

hodinou. Netreba zabúdať, že slnko opaľuje aj vo vode napríklad pri plávaní. Ak dlhodobo užívate nejaké lieky, treba si vopred preveriť, či sa pri ich užívaní môžete sľniť. Problémom sú hlavne niektoré antibiotiká a upokojujúce lieky. Následkom môžu byť kožné alergie. Nie je zriedkavá i alergia na samotné slnečné žiarenie. Netreba zabúdať na prikrývku hlavy, slnečné okuliare a dostatočný pitný režim. Ten je v lete dvojnásobne vyšší ako zvyčajne.

Ak cestujete do exotickú krajinu, nezabudnite si zistiť, či potrebujete nejaké špeciálne očkovanie. Na každú dovolenku hlavne do zahraničia si však zoberte so sebou základné lieky vrátane antibiotík. Ošetrovanie v zahraničí nie je lacnou záležitosťou. Problémom môže byť aj jazyková bariéra a nedostupnosť zdravotnej starostlivosti.

Želám vám dovolenkový oddych bez zdravotných problémov pod ochranou Najvyššieho.

Jana Virčíková, lekárka

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Liskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: MUDr. Mária Košalová, Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lucia Dutková. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková spolupráca: Mgr. Dagmar Repaská. Odborný konzultant: Prof. ThDr. Ján Duda, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

Ordálie, božie súdy, jednoducho inkvizícia

K napísaniu tohto článku ma motivoval článok tohtoročnej maturantky a našej organistky Lucie Dutkovej, ktorá vedie mládežnícku rubriku nášho časopisu. Článok bol publikovaný v predchádzajúcom čísle tohto časopisu a jeden z opýtaných v anketе sa vyjadril aj o cirkevnej inkvizícii. Pre mňa sa stal námetom na článok, ktorý môže zaujať dospelých a dúfam, aj mládež.

Možno si niektoí povie: načo písať o minulých veciach, ktoré nie sú pre Cirkev priaznivé? Iste, nie je to nič potešujúce, ale ak o tom mládež hovorí, veci treba vysvetľovať, nie zatĺkať. Lebo ani cirkevná stredoveká inkvizícia nie je o ničom inom, než o ľudskom zlyhaní. A ak vyplynie z tohto článku pre nás nejaké poučenie, možno by som ho sformuloval takto: asi máme byť zmierliví voči ľudským zlyhaniam minulých generácií, aby budúce generácie boli zmierlivé voči našim!

Poznanie stavu veci

Cirkevnú inkvizíciu máme vžitú ako niečo zlé. A je to pravda. Avšak takéto konštatovanie vyvoláva mnohé ďalšie otázky: prečo vznikla, kde sa vzala, ale i to, čo vlastne cirkevná inkvizícia bola? Predsa nič, o čom si myslím, že je zlé, muselo mať aj svoje korene, príčiny, ciele... Teda dôležité je poznanie stavu veci.

Vráťme sa v myslí o tisíc rokov dozadu, možno presnejšie do roku 1215. Vtedy viedol Cirkev pápež Inocent III., ktorý uznal a využíval inkvizíciu pre nastolenie poriadku a disciplíny v Cirkvi. Áno, je to pravda. Inkvizíciu treba chápať ako „nástroj“ pre nastolenie poriadku a cirkevnej disciplíny. Nie ako „nástroj“ na potlačanie slobody myslenia a presvedčenia, hoci bola zneužitá aj na tento účel. Dôležité sú tu tri – podľa môjho názoru – kľúčové fakty. Prvým je fakt, že inkvizícia bola mocenskoprávnym (neodvážil by som sa povedať, že legitímnym!) „nástrojom“. To znamená, že mala vymedzené presné pravidlá, postupy (iná vec je, že pre niekoho sú pravidlá na to, aby sa porušovali, nie dodržiavali alebo dodržiavali len navonok). Druhým je fakt, že inkvizícia, ktorá vznikla a používala sa ako mocenský nástroj už dávno pred Inocentom III., bola v Cirkvi chápaná pôvodne ako „nástroj“ na obnovenie cirkevnej disciplíny (predovšetkým u klerikov a porušovateľov cirkevnej disciplíny). Tretí fakt vyplýva z predchádzajúceho: inkvizíčný disciplinárny „nástroj“ sa nepoužíval na potlačanie slobody

myslenia a presvedčenia a ak bol niekedy na takýto účel použitý, možno hovoriť o „zneužití“ (ak vôbec môžeme použiť toto slovo v súvislosti s obsahom a praktikami) inkvizíčného procesu. Bez týchto troch kľúčových faktov, ktoré si osvojíme ako naše východiská pri skúmaní praktík inkvizítorov, aby sme – podľa môjho presvedčenia – nepochopili nič alebo len veľmi málo z praktizovania inkvizíčného cirkevného procesu.

Trestný cirkevný proces

Názov „inkvizícia“ pochádza z latinského slova „inquisitio“, čo v slovenčine znamená „hľadať, vyhľadávať“. Ak hovoríme o cirkevnej inkvizícii, išlo vlastne o trestný proces, ktorého účelom bolo dokázať obvinenému spáchanie trestného činu (deliktu). Tento proces začínal predložením obvinenia proti konkrétnej osobe resp. osobám a pokračoval fázou dokazovania, ktorým sa malo preukázať, že vznesené obvinenie je pravdivé a páchatel trestného činu sa naozaj dopustil. Obvinenie predkladal a dokazovanie viedol poverený cirkevný činiteľ (vhodnejšie pomenovanie mi na um neprichádza) tzv. inkvizítor. Okrem tohto inkvizíčného trestného procesu sa v Cirkvi používal aj iný, postavený skôr na báze tzv. accusatio, známeho z klasického rímskeho

PÁPEŽ GREGOR IX. zostruje prenasledovanie kacírov a zveruje inkvizíciu do rúk dominikánov

práva, kde súdny cirkevný tribunál fungoval voči obvinenému menej agresívne, avšak cieľ bol ten istý. Ak inkvizíčný trestný proces od Inocenta III. prevážil nad akuzačným (accusatio), tak to bolo pre svoju agresívnosť, a teda aj vyššiu účinnosť pri odhaľovaní trestných činov.

Ak by ste sa ma pýtali, či existujú v Cirkvi trestné procesy dnes, musel by som vám povedať, že áno. Cirkev má na tieto procesy dnes jasne dané právne normy vydané najvyššou autoritou Cirkvi, pápežom. V súčasnosti však dominuje akuzačný trestný proces, kde sa taktiež hľadá pravda ohľadom spáchania trestného činu (pod „trestným činom“ tu rozumej vonkajšie porušenie práv, ktoré Cirkev chráni pod hrozbou uvalenia cirkevného trestu). Ak sa dnes na jednej strane kritizuje alebo nebudaj nenávidí Cirkev za inkvizíčné trestné stredoveké procesy, na druhej strane sa Cirkev kritizuje aj z úplne opačného dôvodu, že vlastnými prostriedkami nič nekoná, resp. málo koná proti páchatelom trestných činov vo vlastných radoch. Ludovo povedané: ani z voza ani na voz; ani inkvizíči-

ný (vyhľadavajúci, pátrací) prístup ani bez neho! Problémom je človek sám, lebo nie je dokonalým tvorom. Preto akýkoľvek ľudský „nástroj“ na nastolovanie spravodlivosti nikdy nebude dokonalým. A tu sme pri koreni problému tak kritizovanej cirkevnej stredovekej inkvizície. Za každú cenu túžila po priam dokonale vykonávanej spravodlivosti a keďže ju takú v prirodzenom poriadku nevedela nájsť, hľadala ju v zázračných skutkoch, ktoré mali byť vraj prejavom božieho rozhodnutia. Preto som v rozpakoch, či môžem nazvať to, čo inkvizítori konali s obvinenými osobami iba omylom či zneužitím právomoci verejného činiteľa, alebo to nazvať až hriechom „pokúšať Boha“ (nútiť Pána Boha, aby vykonal zázrak).

Božie sudy, mučenie

Ordálie a božie sudy boli v rámci inkvizičného trestného procesu „dôkazmi“ ako v svetskom, tak aj cirkevnom práve. Ich konkrétne formy mali boli rôzne. Najčastejšie to bola skúška vodou alebo ohňom. Spočívala v tom, že po náležitých modlitbách a vzývaniach o boží zásah a zamedzení vplyvu diabla, obvineného so zviazanými rukami a nohami hodili do vody, pritom pozerali, či pláva na povrchu alebo klesá ku dnu. V prvom prípade to bol dôkaz jeho neviny, v druhom dôkaz jeho viny. Alebo skúška ohňom spočívala v tom, že obvinený musel držať v rukách žeravé železo a potom mu ruky na niekoľko dní obviazali do ľanovej látky a zapečatili. Ak potom ruku odpečatili a usúdili, že vzniknutá rana je nepoškodená alebo takmer nepoškodená, obvinený bol oslobodený. Typickou formou božieho súdu bol súboj medzi obvineným a jeho protivníkom. Kto zvíťazil, bol považovaný za nevinného.

Osobitne sa treba zastaviť pri mučení obvineného. Aj mučenie bolo chápané ako dôkaz viny alebo neviny, ktorý spočíval v „súboji“ medzi inkvizítorom (mučiteľom) a obžalovaným (mučeným). To znamená, že inkvizítor bol povinný zachovať len tie spôsoby mučenia, ktoré boli taxatívne určené. Jeho úlohou bolo dostať z obvineného priznanie viny a úlohou obžalovaného nepriznať sa. Ak sa priznal, bol považovaný za vinného. Obvykle z tohto nerovného zápasu vychádzal víťazne inkvizítor, ktorý v prípade svojho neúspechu bol povinný stiahnuť obvinenie, čím riskoval svoju dobrú povesť, že ob-

viňuje nevinných. Kto teda upadol do rúk inkvizítora, tomu asi veľa možností na prežitie neostávalo.

Netreba zabúdať, že pri ordáliách a božích súdoch sa vždy počítalo s božím zásahom, zázrakom. Lebo obvinený mohol prežiť iba vtedy, ak skutočne Pán Boh urobil zázrak a zachoval ho nažive. Alebo vtedy, ak ho pri živote uchoval inkvizítor...

Pokus o vyhodnotenie

Nie ľahko sa píše o vyššie uvedených faktoch, ktorými sú poznačené dejiny Cirkvi. Preto tento pokus o zhodnotenie nie je ich ospravedlňovaním, ale pokusom o vysvetlenie. Ordálie, božie sudy a mučenie nie sú kresťanského pôvodu. Do kresťanstva sa dostali z pohanskej kultúry germánskych kmeňov. Pôvod slova „ordálie“ má korene v starobyľom longobarskom slove „ordail“ a znamená „rozhodnutie, súd“. Žiaľ, kresťanstvo v kontakte s pohanskou kultúrou a náboženstvami počas barbarských nájazdov na Rímsku ríšu, tieto praktiky prevzalo.

Myšlienka dokázať vinu a nevinu či pravdu a nepravdu nie je zlá, nesprávna sama osebe. Všetci predsa chceme, aby vinní boli usvedčení (a neodvažujem sa povedať, aj potrestaní, lebo musím brať do úvahy hriechnosť a nedokonalosť človeka) a nevinní zasa oslobodení. Omyl bol v tom, že inkvizícia siahala po dôkazných prostriedkoch, ktoré prekračovali hranice ľudskosti a chcela priam „prinútiť“ Boha, aby vykonal zázrak. Bolo to od človeka veľmi nerozumné. Tu asi je namieste pripomenúť slová pápeža Benedikta XVI., ktorý povedal ešte ako kardinál v roku

2004, že „viera potrebuje rozum, inak sa stane nebezpečnou, ale rovnako rozum potrebuje vieru, inak sa stane nebezpečným pre samotného človeka“ (Mnichov, 2004).

Zmierlivý postoj

Inkvizícia bola vážnym „prešľapom“, omylom, chybou minulých generácií. Nijaký človek nemôže si robiť nárok, že nastolí na tomto svete absolútnu spravodlivosť, že každého vina alebo nevina, chyba alebo hriech sa dá na tomto svete dokázať. A nijaký človek by nemal siahäť k „násilnému“ vlastnému postoju voči Bohu, čo on má alebo nemá robiť alebo vykonať. Takýto postoj by bol hriechom pokúšania Boha (lat. tentatio Dei). Človek môže Boha prosiť, ale nie ho „donucovať“ alebo si niečo od neho „vynucovať“. Taktiež by sa mal človek uspokojiť s vlastným rozumom, ktorý má od Boha ako dôležitý dar a ktorý by mal dať do služby Bohu i človeku. Áno, cirkevná inkvizícia je vážnym omylom človeka. No, žiada sa mi zopakovať to, čo som napísal už na začiatku: treba byť asi zmierlivý voči chybám minulých generácií, aby tie budúce boli zmierlivé voči našim chybám a omylom. A súhlasím s abbé Pierrom, ktorý nedávno zomrel vo Francúzsku. Vyjadril sa, že má pripravené pre Pána mnoho otázok, na ktoré sa ho opýta, lebo tu na zemi im nerozumie. „Poviem mu – povedal kňaz Pierre – Pane, verím v Teba a milujem Ťa z celého srdca, ale mnohým veciam nerozumie. Napríklad prečo väčšie zvieratá, aby prežili, musia požírať slabšie... a mnoho ďalších otázok...“

Ján Duda ■

Mediálna komunikácia Sme si ozaj bližšie?!

Dnešný svet ovládla technika. Robí za nás všetko, o čom ľudia v minulosti nedokázali ani len snívať. Bez vymožeností moderného sveta si život nevie predstaviť nejeden z nás. Prvotným dôvodom, prečo vznikli rádiá, televízory či počítače bolo ulahčenie života. Informovať, vzdelávať, zabávať... Ale postupom času to nabralo charakter manipulácie, propagandy,

navádzania. Človek sa stáva „otrokom“ médií. Nazdáva sa, že mediálny svet môže nahradiť všetko, čo potrebuje, ale keď sa nad tým poriadne zamyslí, opak je pravdou.

V skutočnosti médiá určujú, čo je dôležité a aký mediálny text by sme mali „čítať“. Niekdajšiu prirodzenú komunikáciu nám nahrádza chat, e- mails, SMS a MMS- ky či prezváňania prostredníctvom mobilných telefónov. A rozhovor z očí do očí pomaly mizne. Tento moderný trend „chytí“ najmä dnešnú mladú generáciu.

Dvaja mladí ľudia sedia na lavičke v parku si zrazu nevedia povedať, ako sa majú radi. Miesto toho držia obaja v ruke mobil a prezváňajú si. Mlčia. City si prejavujú prostredníctvom krátkého pípnutia telefónu. Myslím na teba...chýbaš mi...mám

ľa rád. Takýto virtuálny svet naznačuje medzi ľuďmi hlbokú priepasť, ktorú čas a technické vymoženosti len zdokonaľuje a prehľbuje.

Odložme našich miláčikov mimo dosahu aspoň na týždeň! Že sa to nedá? Nie- kedy sme ich nemali vôbec a dokázali sme sa zariadiť. Vyložme svoje srdce na dlaň tým druhým priamo do očí a zistíme, že je to možno o čosi ťažšie ako vytúkať do SMS- ky alebo na počítači čarovné slovíčka lásky. Nedovoľme, aby nás médiá zmanipulovali úplne a uchovajme si od nich odstup. Veď predsa tie majú slúžiť nám a nie my im...

Veronika Cvangrošová

Postrehy z púte

Božie milosrdenstvo - ponúka sa každému z nás odnepamäti. Našu pozornosť naň upriamil Sv. Otec Ján Pavol II. na základe svedectiev sv. sestry Faustíny Kowalskej. A tak ako si on získal srdcia veriacich na celom svete, tak aj úcta k Božiemu milosrdenstvu získava veľké sympatie najmä v Poľsku, ale i na Slovensku.

V sobotu 28. apríla 2007 sa konal 3. ročník púte organizovanej rádiom Lumen k Božiemu milosrdenstvu v Krakove. Jedným z podnetov pre moju účasť boli určite nadšené ohlasy z predošlého ročníka. Nemalou mierou k tomu prispel aj môj nebohý manžel. V najťažších chvíľach ma prosil o modlitby práve k Božiemu milosrdenstvu. Bolo to najmenej, čo som mohla vo svojej bezmocnosti preňho urobiť.

Už samotná cesta prekrásnou prebúdzajúcou sa jarnou prírodou na slovensko-poľskom pomedzí, s množstvom nádherných scenérií, bola akousi prípravou pre bohatý duchovný zážitok. Pohľady na celé

vence záružia uprostred vykosených lúk, ktoré svojou farbou konkurovali priesvitným aprílovým lúčom a slová vrúcnej modlitby posvätného ruženca i krásne spievané piesne, boli tou správnou kulisou duchovného programu, ktorý nás čakal v Krakove. Silueta moderného chrámu dominuje celej časti mesta Lagniewniki. Moderná architektúra vsadila na rozmer, jednoduchosť a kvalitný materiál. Obrovské priestory nám ako keby chceli pripomenúť veľkosť Boha i jeho milosrdenstva k nám.

Svätá omša v slovenčine sa konala vonku pred svätyňou a k posvätej atmosfére prispelo aj krásne

počasie. Po nej bol priestor na súkromné modlitby, ako aj na prehliadku kláštora, kaplniek, na návštevu vyhlídkovej veže s nezabudnuteľnými pohľadmi na celé okolie. Púť sa zavŕšila pobožnosťou a posvätným ružencom k Božiemu milosrdenstvu so začiatkom o 15.00 hodine. Po ňom nasledovalo záverečné požehnanie.

K perfektnej duchovnej atmosfére prispel každý

účastník púte na čele s pani Martou Kamenickou. Vtipné slovné prestrelky v autobuse vylúdili na tvárach účastníkov prinajmenšom úsmev a mohli byť príkladom pre poslancov v parlamente. Trošku pomaly šofér predlžoval nezabudnuteľné chvíle púte.

Čo dodať na záver milí, najmä mladí priatelia? Ďalší ročník si určite nenechajte ujsť.

Monika Hamráková

Návšteva Svätej Zeme

Už dlhší čas som sa zamýšľala nad tým, čo pre mňa znamená Svätá Zem. Zem – krajina ako každá iná. Zem úrodná, neúrodná. Akosi som sa upriamila na slovo Zem. A pritom som zabudla na slovo Svätá a že v tejto krajine vznikli biblické dejiny Starého a Nového zákona, že je zaslúbenou zemou našich praotcov Abrahama, Izáka, Jakuba, Mojžiša, že na tejto zemi sa narodil Ježiš Kristus a pre nás kresťanov je to zem svätá.

Pohľad na Jeruzalem z Olivovej hory

Chcem sa podeliť so zážitkami a miestami, ktoré som prežila na tomto svätom mieste. V pôstnom období, keď sme všetci kresťania prežívali utrpenia Pána Ježiša Krista, byť na týchto svätých miestach, kde sa Pán Ježiš narodil, žil, trpel a umrel za mňa i za Teba, je niečo úžasné. Dotýkať sa rukou histórie a prežívať srdcom a vierou, že stojím na najposvätejšom mieste kresťanov – Chrámu svätého hrobu, je to zážitok na celý život.

Pútnici sme boli z celého Slovenska, ba aj z Moravy. Bolo nás 110, z toho dvaja kňazi a jeden sprievodca cestovnej kancelárie. Program bol náročný, nakoľko trval 6 dní aj s cestou. Navštívili sme mnohé pamiatky a pokúsim vám ich priblížiť.

Bazilika Zvestovania Pána – Nazaret

Ako prvé sme navštívili Baziliku Zvestovania Pána. Na tomto mieste oslovil anjel Gabriel Pannu Máriu, že je vôľou Boha, aby dala časný život Božiemu Synovi. Odpoveď bola: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.“ (Lk 1,38). Kostol Zvestovania bol vlastne dom Márie. Pred vchodom do chrámu sú

na stenách vymalované obrazy svätých a na jednom z nich aj Sedembolestná Panna Mária Slovenska

Kostol sv. Jozefa – Nazaret

V blízkosti Baziliky Zvestovania je Kostol svätého Jozefa. V spodnej časti chrámu je jaskyňa a v nej dom alebo tesárska dielňa sv. Jozefa. Ak ste v jaskyni, máte dojem, že sa nachádzate v antickej nazaretskej usadlosti prvého storočia a podľa blízkosti terajších chrámov je známe, že Panna Mária a sv. Jozef nebývali od seba ďaleko.

Ain Karem – Bazilika Navštívenia Panny Márie

Na tomto mieste sa odohralo stretutie Panny Márie a Alžbety. Obe sväte ženy vyjadrujú radosť stať sa matkou. V chráme Navštívenia sa pekne vynímajú maľby s výjavom ich stretnutia.

Ain Karem – Kostol Narodenia sv. Jána Krstiteľa

Bol viackrát zbúraný, prestavaný. V chráme dole sa nachádza jaskyňa, v nej je oltár, pod ktorým je označenie, že tu sa narodil Pánov predchodca Ján Krstiteľ. Taktiež

na stenách nádvorja sú pripevnené modlitby Zachariáša. Začínajú slovom Benedictus... čo znamená Nech je zvelebený Pán Boh. Tento hymnus je v slovenčine.

Betlehem – Bazilika Narodenia Pána

Jaskyňa narodenia Pána – čierna od horiacich sviečok. Pod mramorovou doskou oltára je nápis „Tu sa z Panny Márie narodil Ježiš Kristus. Oproti oltára je miesto jasličiek. A nad jaskyňou sa týči mohutná stavba Baziliky Narodenia Pána. Tá je zároveň aj srdcom mesta Betlehem. Prežila svoje pády i rozkvet a až do dnešných čias sa o ňu vedú spory.

Betlehem – Kostol sv. Kataríny

Je to už nový moderný kostol a pod ním sa schodmi schádza k jaskyniam. Sú to Jaskyne sv. Jozefa, sv. Hieronýma a Jaskyňa sv. neviniatok, ktoré dal v Betleheme zabiť Herodes. Ďalšími zastaveniami boli jaskyne Pole pastierov a Jaskyňa mlieka.

Pole pastierov je miesto, kde pastierik prijal anjelovo posolstvo o narodení Ježiša Krista. Jaskyňa mlieka je navštevovaná najviac. Stala sa cieľom púti matiek, ktoré tu prosia Pannu Máriu o dar dieťaťa alebo o dar mlieka pre ne. Na tieto miesta chodia nielen kresťania, ale aj moslimovia a vyprosujú požehnanie pre svoje rodiny. Tradícia hovorí, že na tomto mieste sa schovala Panna Mária pri úteku do Egypta (Mt 2,13-15). A zatiaľ čo došla dieťa v jaskyni, spadla jej kvapka mlieka na skalú a jaskyňa úplne zbelela a taká je i dodnes.

Jeruzalem

Krásne mesto – nové mesto sa prelína s históriou. Návšteva Jeruzalema a okolia trvala 2 dni. Mesto má veľa pamiatok, zároveň je tu veľa turistov, dlhšie čakanie na vstupy do chrámov. Mesto a dejiny Jeruzalema boli a sú bohaté na udalosti od začiatku až podnes. V jeruzalemskom chráme Panna Mária obetuje svoje dieťa Ježiša. Tu sa stratil Ježiš rodičom, ktorí pravidelne raz za rok navštevovali Jeruzalemský chrám, z miesta bydliska Nazaret a mnohé iné udalosti.

Údolie Cédron

Potom Cédron oddeľuje Olivovú horu od hradieb Jeruzalema. Po celom údolí a stráňach sú cintoríny. Na tomto mieste sa pochovávalo aj pred

Kristom. Sú tu hroby kresťanov, moslimov aj židov, ale oddelene. Odtiaľ je blízko na horu Sion.

Olivová hora – Getsemani

Na tejto trase sme navštívili kostol Pater noster cez iný kostol Dominus flevit až do Getsemanskej záhrady. V jej blízkosti je Bazilika agónie, Jaskyňa zatknutia a Kostol hrobu Panny Márie. Každý z týchto kostolov nesie Ježišovu prítomnosť. Kostol Dominus flevit má pripomínať chvíle, keď sa tu zastavil Pán a svojim učeníkom predpovedal skazu Jeruzalema a pritom zaplakal. Jaskyňa zatknutia – tu došlo k Judášovej zrade. Bazilika agónie – Chrám národov, v ktorom maľby znázorňujú Pána Ježiša zápasiaceho so smrteľnou úzkosťou a anjela, ktorý ho potešuje. V blízkosti Baziliky sa nachádza sad Getsemanskej záhrady, kde sa modlil Pán Ježiš a tu je zachovaných ajosem olív z tohto obdobia.

Kana galilejská

Je to mestečko z Nazareta do Tiberias. Podľa evanjelistu Jána je miestom prvého zázraku, kde ako hosť na svadbe na príhovor svojej matky Mária premenil vodu na víno. V chráme si tu manželia obnovili manželské sľuby.

Hora Blahoslavenstiev

Pán Ježiš tu učil svojich učeníkov. Je pekným miestom na rozjímanie a na dosah ruky je aj Genezaretské jazero, ktoré oplýva aj teraz množstvom rýb a slúži na obživu okolitému obyvateľstvu. Na týchto brehoch jazera sa odohralo viacero udalostí z verejného účinkovania Ježiša Krista.

Kafarnaum

Miesto, kde dlho pôsobil Ježiš Kristus. V tomto meste vykonal viacero zázrakov. Uzdravil Petrovu svokru, vzkriesil Jairovu dcéru a uzdravil mnohých chorých. To mesto bolo zároveň aj bydliskom apoštola Petra a Ondreja, ktoré sa sem priženili. Na tomto mieste si získal Ježiš apoštola Petra. A vďaka zázraku, ktorý urobil Pán Ježiš, Peter vylovil plnú sieť rýb a vtedy Peter uveril v mesiášske poslanie Pána.

Jordán

Celé povodie rieky Jordán od jazera až po Mŕtve more tvorí hraničné pásmo. Boli sme pri rieke Jordán, ale

nie na tom mieste, kde bol Pán Ježiš pokrstený. Pri výstupkoch rieky sme si pripomenuli Ježišov krst a všetci si obnovili krstné sľuby.

Tabgha – Kostol primátu sv. Petra

Kostol stojí na mieste, kde sa Pán Ježiš tretikrát zjavil apoštolom po svojom zmŕtvychvstaní. Po neúspešnom rybolove a po poznaní, že na brehu je Pán, sa znovu vydávajú na lov. Časť kameňa, na ktorej sedel Pán Ježiš, je tu až dodnes. Tu Pán koná zázurak a udalosti rozmnoženia chleba a rýb sú zaznamenané aj vo Svätom Písme. V chráme rozmnoženia chleba a rýb je mozaika zo 6. storočia, ktorá znázorňuje košík s piatimi chlebmami a dvoma rybami

Trasa Via dolorosa – Bazilika sv. Hrobu

Táto ostatná cesta je posledná cesta Pána Ježiša od miesta obžaloby – odsúdenia až po miesto ukrižovania. Je cestou utrpenia, a preto ju voláme Krížová cesta. Prvé dve stanice sú v pevnosti ... , ďalších sedem je po kaplnkách rušných ulíc mesta a 5 stanic utrpenia je v Bazilike sv. Hrobu. Chrám je postavený nad miestom popravy a hrobu Pána Ježiša. Kresťania ho považujú za najsvätejšie miesto na zemi, lebo tu bolo dovŕšené poslanie a dielo Ježiša Krista. Na vrchole Kalvárie pod oltárom je sprístupnený kameň, kde stál Kristov kríž.

Večeradlo

Pre kresťanov veľmi dôležité. Pre kresťanov veľmi dôležité. V ňom Pán Ježiš ustanovil Eucharistiou, sviatosť kňazstva a sviatosť zmierenia. Tu sa modlil, umýval učeníkom nohy, tu sa zjavil po svojom zmŕtvychvstaní, tu si vyvolili apoštoli Mateja namiesto Judáša. Pre nás kresťanov je jedným z najdôležitejších miest v celej Svätej zemi. Tu sa odohrali udalosti zrodu Cirkvi a duchovného života. Dnes je to miesto sprístupnené len na prehliadku. Nekonajú sa tu sväté omše, tie sa konajú vo vedľajšom kostole s názvom Malé večeradlo.

Múr nárekov

Ak ste vo Svätej zemi, nenechajte si ujsť príležitosť navštíviť Múr nárekov, prejsť popod hradby Jeruzalema k Múru nárekov a odtiaľ sa židovskou časťou dostanete do starého Jeruzalema a cez Dávidovu bránu k Večeradlu

a Kostolu Usnutia Panny Márie. Pre židov je to najsvätejšie miesto, tu sa schádzajú k modlitbám, tu oplakávajú zničenie slávneho Jeruzalemského chrámu. Tu sa denne 24 hodín modlia a očakávajú príchod Mesiáša.

Východ slnka nad Mŕtvym morom

Mŕtve more

Tu sme mali trojhodinový oddych. Odvážlivci si vyskúšali aj silu slanej vody. Tu sme si pripomenuli ľud Sodomu a Gomory, lebo tu stáli mestá zničené ohňom a sírou. Taktiež na týchto miestach sa Lótova žena premenila na stĺp. Z Jeruzalema k Mŕtvemu moru sme prechádzali púšťou, v ktorej ešte dnes žijú beduíni.

Môžem povedať, že to boli krásne prežité dni, hoci veľmi náročné na chodenie, ale bohaté na zážitky. Na ceste po stopách Pána Ježiša je potrebná viera, lebo bez nej je človek stratený. Okrem toho, že sme denne navštevovali pamiatky, denne sme mali svätú omšu s našimi kňazmi. Prvý deň bola svätá omša tichá bez spevu iba slovom. A ďalšie dni sa naše srdcia otvorili a stali sme sa jednou rodinou. Úvodné spevy som viedla ja, iní odvahu nemali. Je to však úžasné spievať v chráme v Betleheme, Nazarete a Jeruzaleme. Kňazi, ktorí nás sprevádzali na tejto púti, boli cirkevní teológovia, známi biblisti, takže poznámky sú z pravej ruky a doplnené brožúrkou Sprievodca Svätou Zemou. Mojou spoločníčkou v hoteli bola kresťanka – Arménka menom Gohar, ktorá žije 10 rokov v Bratislave, rozumie po slovensky a bolo nám spolu fajn. A po úspešných duchovných zážitkoch sme sa šťastne vrátili domov lietadlom do Bratislavy. Plná elánu a nadšenia žijím v sebe radosť z krásne prežitého pôstneho obdobia a za to všetko ďakujem Pánu Bohu, že mi dal tú milosť a splnil mi túžbu navštíviť Svätú Zem.

Marta Kamenická

To čo máš v hlave a v srdci, to ti nikto nevezme

„Cítim sa z troch štvrtín ako Švédka, zvyšok Slovenka. Myslím to úprimne. Je to tým, že sme tu boli v Markušovciach s Pálom takmer každý rok. Len čo sme zašli za hranice, z Pála sa stával úplne iný človek - veselý, vtípný, rozžiarený. Miloval Slovensko, miloval Markušovce. To si možno ani neviete predstaviť. On toho síce veľa nepovedal, ale človek to mohol na ňom hneď zbadat'. Keď stretol ľudí, ihneď sa usiloval povedať čo-to po slovensky“, so skromnosťou spomína pani Heidi Mariássy.

Dieťa vojnového obdobia

Narodila sa 26. 4. 1933 v nemeckej spolkovej krajine Mecklenburg-Vorpommern v meste Schwerin. Doma vyrastala spolu so svojimi siedmimi súrodencami (štyri dievčatá a traja chlapci), ku ktorým pribudli ešte dve dievčatá.

Základnú školu navštevovala v meste Schwerin, po vojne nastúpila na lýceum. Školu viackrát kvôli ťažkým časom v Nemecku zmenila.

V roku 1945 utiekla rodina na západ a usadili sa blízko mesta Lübeck pri rodičoch Heidinej mamy.

Jazyková zdatnosť a štúdium

V roku 1951 ju otec poslal do Švédska učiť sa švédčinu. Tam sa ocitla v rodine, v ktorej sa starala o 5-ročného chlapca. Keď mu čítala rozprávky, tak na konci jej povedal, že musí všetky slová, ktoré vyslovila zle, opakovať po ňom. Bol hrdý, že vie viac ako dospelý.

Odkaz Markušovčanom

Pani Heidi Mariássy zostavila knižku, v ktorej sú fotky z každého roku, ako tu boli. Začína to fotkou domčeka, v ktorom sa Pál Mariássy narodil a do ktorého sa nakoniec aj vrátil odovzdať svoju dušu Pánovi. Jeho stálym priáním bolo raz sa vrátiť DOMOV. A preňho bol domov Markušovce.

„To, čo mi dali a ukázali Markušovce pri pohrebe Pála, to sa nedá jednoducho slovami opísať. Pocítila som toľko dobra od Markušovčanov. Išla som cez dedinu a pozdravili ma. Úžasné. A toľká pohostinnosť. To už človek dnes nezažije. To sa nedá opísať, to je jednoducho pocit. Bola som tu prijatá s toľkou láskou a srdečnosťou. Za všetko vám, Markušovčania, ďakujem.“

A ona bola rada, že sa zdokonaľuje v cudzom jazyku.

Zvykla si na švédsku mentalitu? „Spočiatku sa učíš jazyk, spoznávaš jeho nuansy

a až potom postupne spoznávaš mentalitu ľudí. Naučila som sa, že keď používaš hrubé výrazy, hrubosť dostaneš aj naspäť. Ako sa človek správa, také správanie sa mu aj vráti od ľudí späť.“

Po návrate do Nemecka nastúpila opäť do školy pre sekretárky (Korrespondenschule), no za krátky čas odišla znova preč do Anglicka na jeden rok učiť sa angličtinu. Rodina, u ktorej bývala, ju neskôr vzala so sebou na pol roka do Francúzska, kde sa musela popasovať aj s francúzštinou.

Keď sa vrátila domov, nastúpila ako sekretárka do Hamburgu. Tá práca ju však nenaplnila. Ako s úsmevom dodáva: „Papiere sind nichts für mich.“ (Papiere nie sú pre mňa.) Tak si zvolila cestu ošetrovateľky. Najprv sa prihlásila na štúdium do mesta Kiel, kde ju nevzali, potom do Göttingenu. Tam jej však povedali, že je už vraj príliš stará na štúdium, ale napriek tomu ju zobrali. Počas troch rokov vyštudovala za detskú zdravotnú sestru.

Cez otca k manželovi

Jej otec organizoval poľovačky na losy vo Švédsku. Raz zobral so sebou na dovolenku aj dcéru. Jednak mala už po škole a tiež vedela po švédsky, čo bolo pre jej otca dosť praktické.

Tam sa v septembri zoznámila s Pálom. Ako však dodáva, nebola to láska na prvý pohľad. Čo bolo zaujímavé, že počas tancovačky ju vyzval na tanec, hoci nikdy netancoval. A ako hovorí Heidi „a už ani potom.“

Pani Heidi Mariássy pri hrobe svojho manžela Pála

Po návšteve Švédska si písali. Do konca jej prišla pohľadnica aj z Moskvy (kde zisťoval, aké sú tam pomery na poľovačky, či je možné priviezť tam hosti). Na nej bolo napísané, že by bol veľmi sklamaný, keby neprišla do Švédska. Nasledovali prvé Vianoce, keď Pál prišiel navštíviť svojho brata do Mníchova. A s Heidi sa stretol v Hamburgu. S prichádzajúcou jarou sa uskutočňovali aj jarné prechádzky do prírody, ktoré Pál využíval aj na to, aby zistil stav divjé zveri po zime. Heidi spomína, že Pál miloval prírodu. A ona to považovala za veľmi zaujímavé.

Po určitej dobe sa rozhodli, že sa zosobášia.

Živé spomienky

„Prežila som veľmi zaujímavý život, pretože som veľmi veľa spoznala – veľa krajín a množstvo úžasných ľudí. Nakreslila som aj dve skice: mapu Švédska so zaznačením, kde všade, v ktorých revíroch bol Pál na poľovačkách. A potom ešte mapu celej Európy aj s kúskom Afriky so zaznačením, kde všade poľoval. Skice sú len ceruzou a s vyznačenými červenými bodmi jeho pobytu. Urobila som to preto, lebo som uvažovala, čo pozitívne sa tu dá ukázať návštevníkom kaštiela. A tak som si myslela, že pre mladých ľudí je dôležité a snáď aj zaujímavé vidieť, že to, čo má človek v hlave, to ti nikto nevezme. A Pál nemal nič iné len to, čo mal v hlave. Vedel jazyky, spoznával ľudí – mal kontakty, ovládal umenie poľovačiek, (pokračovanie na ďalšej strane)

mal geografický prehľad, spoznával pri cestovaní napríklad architektúru krajín, architektúru budov, nábytkov – tak mohol ľudí krajinou sprevádzať... a stále prišla situácia, v ktorej mohol svoju škálu vedomostí uplatniť.

Posledné dni s manželom Pálom

Ešte vo februári 2004 mali naplánované, že znovu priletia v lete do Markušoviec. Potom však Pál ochorel. Keď neskôr ležal v Stockholme v nemocnici, začala si Heidi klásť otázku, či výlet na Slovensko nemajú zrušiť. Keďže let bol už zorganizovaný, tak sa ho pýtala, či predsa len poletia do Markušoviec. Bez váhania súhlasil. Prileteli do Popradu, kde prišli do nemocnice a odtiaľ si prenajali sanitku. Chcel prísť do Markušoviec. Pál sa veľmi tešil, že prišiel domov. Do domčeka pri kaštieli ich prichádzali navštíviť známi. Celý ten Pálov príchod do Markušoviec vníma Heidi ako jeho životné naplnenie.

Ako to bolo v ten osudný deň, spomína pani Heidi so značnou dávkou nostalgie: „Sedela som tu v domčeku a asi o trištvrte na desať večer začal byť Pál trochu nepokojný. Spýtala som sa ho, či chce tabletku, či má bolesti. Odpovedal „áno“. Odišla som teda po tabletku a vodu. Tabletku prehltol. Sadla som si k nemu blízko, aby som mu mohla držať dľaň. Nahla som sa, aby som zhasla stolnú lampu. A v tom Pál povedal – „tak, už stačí...“ Naklonil hlavu na vankúši na bok a dodýchal. Na hodinách bolo o desať desať.“

V tej chvíli som nevedela, čo mám robiť. Zavolať políciu, lekára alebo čo? Potom som zavolala pánovi Sendreiovi, hoci som vedela, že má odcestovať na druhý deň ráno na služobnú cestu do Nemecka. Vôbec neváhala a zavolať lekára. Zariadil, čo mohol a za ďalšie vybavovanie ďakujem aj pani Bernadete Kickovej a samozrejme pánovi farárovi Dudovi a ďalším, ktorí sa pripojili a pomohli. Všetci títo ľudia boli nesmierne ústretoví.“

Za zážitok z rozhovoru
ďakuje Monika Hodnická

Milí, letom naplnení čitateľa!

Slová majú mnohokrát rôznu význam. Môžu byť pre nás darom, často ubližujú, chvália. Sú slová, ktoré pekne znejú, slová pravdivé, klamlivé. Záleží len od nás ako ich využívame. Sú pre nás vzácne, dovoľím si povedať, že by sme bez nich neprežili. Dôležité je však poznať ich význam. A najkrajšia vec je spojiť slovo so skutkom! Ak sa trocha pohráme so slovami, zamyslíme sa nad ich významom a ... stanú sa veci nevídané – nadobudnú nové rozmery!

Prázdniny – prázdne dni?

Možno sa aj vám prázdniny po malej zmene podobajú dvom slovám – prázdne dni. Mnohí to berú doslovne. Ich dni sú prázdne, ničím nenaplnené. Lenivci by si mohli povedať: „Ó, skvelé, konečne niečo pre mňa!“ Takýto jednostranný pohľad na veci nie je dobrý, určite mi dáte za pravdu. Musíme hľadať iný význam „prázdnych dní“. Nesmieťme to brať ako návod, ale ako výzvu. Tieto slová nás totiž pobádajú k tomu, aby sme tieto prázdniny vyplnili niečím užitočným a osozným.

Dovoľím si dovolenku!

Prázdniny tých, ktorí neštudujú, sa nazývajú dovolenka. Ak o ňu požiadate, niekto vám povolí, aby ste mali voľno a znamená to, že nemusíte prísť na nejaký čas do práce. Znamená dovolenka, že si niečo dovoľíš, respektíve dopraješ viac ako inokedy? Dvojtyždenný pobyt na Bahamách all inclusive, Mallorca a tak? Ja si myslím, že to musíme chápať aj ináč. Asi takto ... Do-

prajem svojmu blížnemu. Doprajem sestre tú väčšiu časť čokolády. Doprajem susedovi to nové auto a nepýtam sa v duchu, odkiaľže na to mal. Dovoľím si a pomôžem kamarátovi. Dovoľím si a pôjdem na svätú omšu nie dva, ale trikrát! Dovoľím si a spravím mamke radosť tým, že jej pomôžem. Doprajem okoloidúcemu svoj úsmev. Dovoľím si a prispejem tým, ktorí to potrebujú a sú na tom horšie ako ja! Dovoľím si taký typ dovolenky aj každý deň! A nepotrebujem na to ani tučné konto, stačí mi moje veľké srdce a Božia milosť.

Holidays – požehnané dni

Anglické slovo holidays je asi najpríznačnejšie pre označenie voľna, respektíve prázdnin a dovoleniek. Po malej premene joty na ypsilon môžeme preložiť slovo ako sväté a požehnané dni. Naozaj, slovo holidays je najviac výstižné. Ak spojíme prázdne dni, ktoré sme vyplnili

dobrotou a láskou k Bohu a blížnemu s dňami, kedy doprajeme blížnemu a sebe dovoľíme dobré skutky, nemôže nám z toho vyjsť nič iné, iba to, že sú to sväté dni.

Letom - svetom

Naplňme aj my význam týchto troch slov. Veď oddychovať musíme, ale nie od Boha a dobra. Leto tu máme so všetkou jeho krásou. Komu nestačia zelené lesy a modré nebo, môže sa vynadávať na pestrofarebné motýle alebo dúhu spájajúcu nebo so zemou. Boh pripravil vynikajúcu ponuku. Aj tí najväčší špekulanti si musia prísť na svoje!

A dávajme si pozor aj na to, čo hovoríme. Veď slovo je liekom, ale aj mečom. Slová sú veľmi krehké. Ja vám teda prajem krásne prežité dovolenkové a prázdninové dni. Nech na všetkých svojich cestách cítite prítomnosť Najvyššieho!

Zo srdca želá
Lucia Dutková

Milí naši priatelia - dobráčikovia!

Od Veľkej noci sme toho veľmi veľa prežili, boli to chvíle krásne, ale niekedy aj dosť ťažké. Určite so mnou súhlasíte, hoci ste ešte deti, že každý deň prináša niečo nové i keď sa to možno nezdá. Školský rok je pre vás a určite aj pre vašu mamičku a otecka to náročnejšie obdobie roka. Nevieť ako vy, ale ja osobne sa veľmi teším na prázdniny. Sú to chvíle, kedy sa viac ponáhlam z práce domov k mojim drobcom. Ďakujem Pánu Bohu za každý prázdninový deň a som šťastný, že bývame na dedine. Veľmi rád spomínam na svoje prázdniny z detstva, ktoré sme prežívali spolu s babkou a dedkom. Stále mám pred očami tie krásne slnečné rána, keď nás o trištvrte na sedem budieval náš dedko. Niekedy ešte pred raňajkami sme chodievali rozhadzovať kopy sena. Poviem vám - je to niečo úžasné – ranná rosa nám osviežovala naše chodidlá a prenikavá vôňa čerstvého sena nám štekľila noštiky. Vtedy sme to možno tak nevnímali, ale ostalo to vo mne ako niečo veľmi príjemné a nádherné. Mali sme aj dobrých starších kamarátov, ktorí nás brávali hrať futbal a aj objavovať okolie. Poviem vám, niekedy to boli dosť nebezpečné výpravy. Dnešná doba nám ponúka iné možnosti oddychu – počítač, televíziu, hry, ale keď si dobre všimam deti tu z blízkeho okolia, vidím, že stále v nich víťazí chuť, prežiť voľný čas vonku s kamarátmi. Je to veľmi dobre. Teším

sa z toho. Vaši rodičia nemajú veľa času na vás, ale vy na nich máte. Povzbudzujem vás, buďte „dotieraví“ a ťahajte ich so sebou. Vytrvalo proste, nech vás vezmú na výlet, možno len tu do Markušoviec, do lesa. Uvidíte, že budú radi. Odpočívajte od školy, zhlboka dýčajte vzduch, šantite, zo všetkých síl nemyslite na školu, venujte sa svojim súrodencom a kamarátom, objavujte prírodu a hlavne sa veľmi, veľmi tešte, že sú tu prázdniny. Pán Boh je veľký a dal nám dobré poznanie, že sme my ľudia mohli vymyslieť prázdniny.

Trošku mimo tému

Nedávno sa nám upchal kanál a nejako sa nám ho nedarilo preraziť. Dlhú dobu sa trápil náš obetavý dedko, až sa naša Monika začala úpenlivo modliť „Ježiško prosím Ťa, nech sa už konečne zapchá tá diera,“ a práve vtedy to povolilo. Dobré, nie?

*Chváľte Pána v jeho kostole,
chváľte ho na svojom dvore.*

*Chváľte ho za jeho prázdniny,
chváľte ho za jeho krásne dni.
Chváľte ho hrou s kamarátmi,
chváľte ho opekačkou s rodičmi.
Chváľte ho bicyklovaním,
chváľte ho plávaním.*

*Chváľte ho spevom a gitarou,
Chváľte ho pekným úsmevom.*

Všetky deti nech chváľia Pána.

*A ešte milí moji, čo to, že stále píšem len ja vám? Mne kedy napíšete?
Budem čakať. Teraz máte čas. Teším sa.*

Peter

Tradičné prázdniny majú svoje čaro

Keď sa v myšlienkach vraciam do detských čias, veľmi zreteľne si spomínam na pravidelné letné prázdniny u babky. Časom sa to stalo už tradíciou. Tradíciou, ktorá má svoje čaro. Teraz, keď stojím na prahu dospelosti, čoraz viac si uvedomujem, že každé prázdniny boli výnimočné a jedinečné. I keď sa opakovalo miesto, i keď sa opakovali ľudia,...

Jedným z najvýnimočnejších vecí letných prázdnin u babky bola vždy atmosféra, ktorá tam panovala. To tajomné čaro, ktoré nemožno slovami opísať. Je ho len cítiť. Je to neopísateľný hrejivý pocit. Vždy sa tam našla

nejaká činnosť, ktorá nás uchvátila. Každé prázdniny boli špecifické. Jedno leto nás upúťali krížovky. Na ďalšie si spomínam ako na leto žolíkových kariet. Každý večer sme ich hrali do neskorej noci. Vždy sme sa nasmiali, lebo to, ako sa komu darilo, do nás vlievalo kvapky pohody. Iné leto bolo letom spomienok. Babka si sadla na lavičku a rozprávala o časoch, keď bola mladá. Zopár liet sme strávili pomocou pri opravách domu. To nás posilnilo nielen na fyzickej kondícii. Veľa sme sa naučili a dobre sa pri tom pobavili. Vždy keď nás bolo u babky viac, pociťovali sme súdržnosť a veľmi dobre sme si

rozumeli. Mnoho ráz sme šli spať po polnoci.

Všetky tieto letá by som opísala ako listy v albume s fotografiami. Na každom liste sú jedny prázdniny. Ale namiesto fotografií sú spomienky. Keď si tak teraz prezerám tento album, častokrát sa zasmejem, zamyslím, zaspomínam. Moje tradičné prázdniny boli krásne. Som rada, že som ich mohla prežiť takto a pevne verím, že ich tam ešte zopár strávim. Veď nie nadarmo sa vraví - vraciame sa tam, kde je nám dobre.

Jana Tkáčová ■

ZASTAVENIA JUBILANTA

14. júna 2007 sa pán farár Ján Duda dožil 20. výročia svojej kňazskej vysviacky. Pri tejto príležitosti mu blahoželáme a pokúsili sme sa našim čitateľom predstaviť jeho životné zástavky od narodenia po súčasnosť.

- Narodil sa 14.10.1960 vo Veľkej Lesnej (severný Spiš)
- Základná škola: 1966 – 1975 vo Veľkej Lesnej a v Haligovciach
- Gymnázium v Starej Ľubovni: 1975 – 1979 (maturita s vyznamenaním)
- Skrutkáreň Stará Ľubovňa: 1979 (robotník)
- Základná vojenská služba: 1979 – 1981 (Břeclav na Morave)
- Skrutkáreň Stará Ľubovňa: 1981 – 1982 (robotník)
- Teologické štúdiá v Bratislave: 1982 – 1987
- Kňazská vysviacka v Nitre: 14.6.1987 (svätiteľ: nitriansky biskup Dr. Pazstor)
- Primície: 21.6.1987 vo Veľkej Lesnej
- Kaplánske roky v Ružomberku: 1987 – 1989
- Tajomník Biskupského úradu: od 1.12.1989 – august 1990
- Právnické štúdiá v Ríme: 1990 – 1994
- Farár v Rudňanoch: 1994 – 1996
- Odborný asistent cirkevného práva: 1994 – 2001
- Súdny vikár Spišskej diecézy: 1996 – doteraz

- Farár v Markušovciach: 1997 - doteraz
- Postgraduálne teologické štúdiá v Bratislave: 1994 – 1997
- Docent cirkevného práva: 2001 – 2004
- Profesor cirkevného práva: 2004
- Tajomník Asociácie slovenských cirkevných právnikov: 1992-1998
- Podpredseda Asociácie slovenských cirkevných právnikov: 1998 – 2004
- Predseda Asociácie slovenských cirkevných právnikov: 2004 – doteraz
- Člen medzinárodnej asociácie cirkevných právnikov: 1998 – doteraz
- Člen Vedeckej rady Teologickej fakulty v Košiciach: 2002 – doteraz
- Člen Vedeckej rady Filozofickej fakulty KU v Ružomberku: 2002 – doteraz
- Člen Vedeckej rady Pedagogickej fakulty KU v Ružomberku: 2004 – doteraz
- Člen Vedeckej rady Filozofickej fakulty v Trnave: 2006 – doteraz
- Člen Kňazskej rady Spišskej diecézy: 1996 – doteraz
- Člen kolégia konzultorov Spišskej diecézy: 1996 – doteraz
- Postulátor blahorečenia biskupa Jána Vojtaššáka: 1996 – doteraz
- Zodpovedný redaktor Ius et iustitia: 1992 – doteraz
- Predseda redakčnej rady časopisu Tribunál: 2002 – doteraz
- Odborný spolupracovník časopisu Pokoj a dobro: 1999 – doteraz

informátor

Prvoprijímajúce deti 2007

V Markušovciach tohto roku pristúpilo k prvému sv. prijímaniu 39 detí, v Tepličke 5 detí a v Lieskovanoch 5 detí. Z Markušovciach sú to: Ján Bondira, Valentín Dzura, Radka Gbúrová, Tomáš Grečko, Lucia Kuláková, Kamilka Lazorová, Michaela Mazurová, Martin Melikant, Michal Roman, Matej Svoboda, Veronika Šucová, Jakub Švajka, Ľuboslav Švajka, Nina Volčková, Katarína Slovíková, Michaela Kozáková, Lucia Pechová, Terézia Pechová, Daniela Pechová, Oľga Ščuková, Nikola Pechová, Nikola Holubová, Marcela Kroščenová, Jozef Pecha, Renáta Pechová, Vladimír Žiga, Andrea Klempárová, Lucia Kalejová, Marek Pecha, Lukáš Žiga, Laura Pechová, Nikola Pechová, Marek Kroščen, Viktória Badžová, Viera Klempárová, Božena Pechová, Nikola Pechová, Božena Tomková, Jozef Tomko.

Z Tepličky sú to: Nikola Hudranová, Ivana Uhrínovská, Tomáš Hudran, Veronika Blašková, Katarína Korfantová.

Z Lieskovieň sú to: František Mrovčák, Miloš Kapusta, Kristína Kapustová, Michaela Hvizdošová, Andrej Sopka.

Odpustová slávnosť sv. Jána Nepomuckého

16. mája sa uskutočnila odpustová slávnosť sv. Jána Nepomuckého, ktorému je zasvätená kaplnka na brehu Hornádu v Čepanovciach. Vo farskom kostole sv. omšu slúžil pán farár Ján Duda.

Miništrantský futbal

1. mája sa uskutočnil v Markušovciach futbalový zápas miništrantov. Podujatie usporiadal pán kaplán Kokoruďa.

Púť Markušovčanov do Levoče

Ružencové spoločenstvo v Markušovciach usporiadalo v nedeľu 10. júna púť na Mariánsku horu v Levoči. Bolo to vydarené podujatie, ktoré sa už stáva tradíciou.

Živelné pohromy

V nedeľu 10. júna krátko pred 11. hodinou, keď boli veriaci zhromaždení v kostole na svätej omši v Markušovciach, udrľ blesk s najväčšou pravdepodobnosťou do veže kostola. Úder bol tak silný, že ho bolo cítiť v kostole a všetko elektronické bolo okamžite vyradené z prevádzky (ťahanie zvonov, svetlá, ozvučenie, poplašná signalizácia, čísla piesní). V praxi sa ukázalo, že nový bleskozvod vybudovaný na spôsob ochrannej mriežky nad celým kostolom, má svoje opodstatnenie a je funkčný, lebo blesk kostolu neublížil. Po chvíli nápatia a traumy sa svetlá znova rozsvietili a fungovalo aj ozvučenie... Pripomínam rok 1895, keď blesk zasiahol vežu kostola a úplne ju rozbil. Vtedy Markušovčania namiesto pôvodnej baňatej veže postavili dnešnú gotickú. V Tepličke zasa padali ľadovcové krúpy vo veľkosti orecha.

Informátor spracoval Ján Duda
a Valentín Kokoruďa

Prvé sväté prijímanie 2007

Lieskovany • Teplička • Markušovce

Prvoprijímajúce deti z Lieskovian

Prvoprijímajúce deti z Tepličky

Prvoprijímajúce deti z Markušoviec (dole)

Moje prvé sväté prijímanie

Môj zážitok z prvého svätého prijímania bol veľmi krásny. Veľmi som sa na neho tešila. Keď som po prvý raz prijímala Pána Ježiša, dávala čisté srdce na oltár a znázorňovala ho bielym kvetom, bola to pre mňa najkrajšia chvíľa z celej svätej omše. Bola som šťastná. Cítila som, že v mojom vnútri je Ježiš. Cez kázeň sa pán farár prihováral nielen nám, prvoprijímajúcim deťom, ale aj rodičom. Pane Ježišu, ďakujem ti za milosť, ktorú si mi udelil.

Kamilka Lazorová

